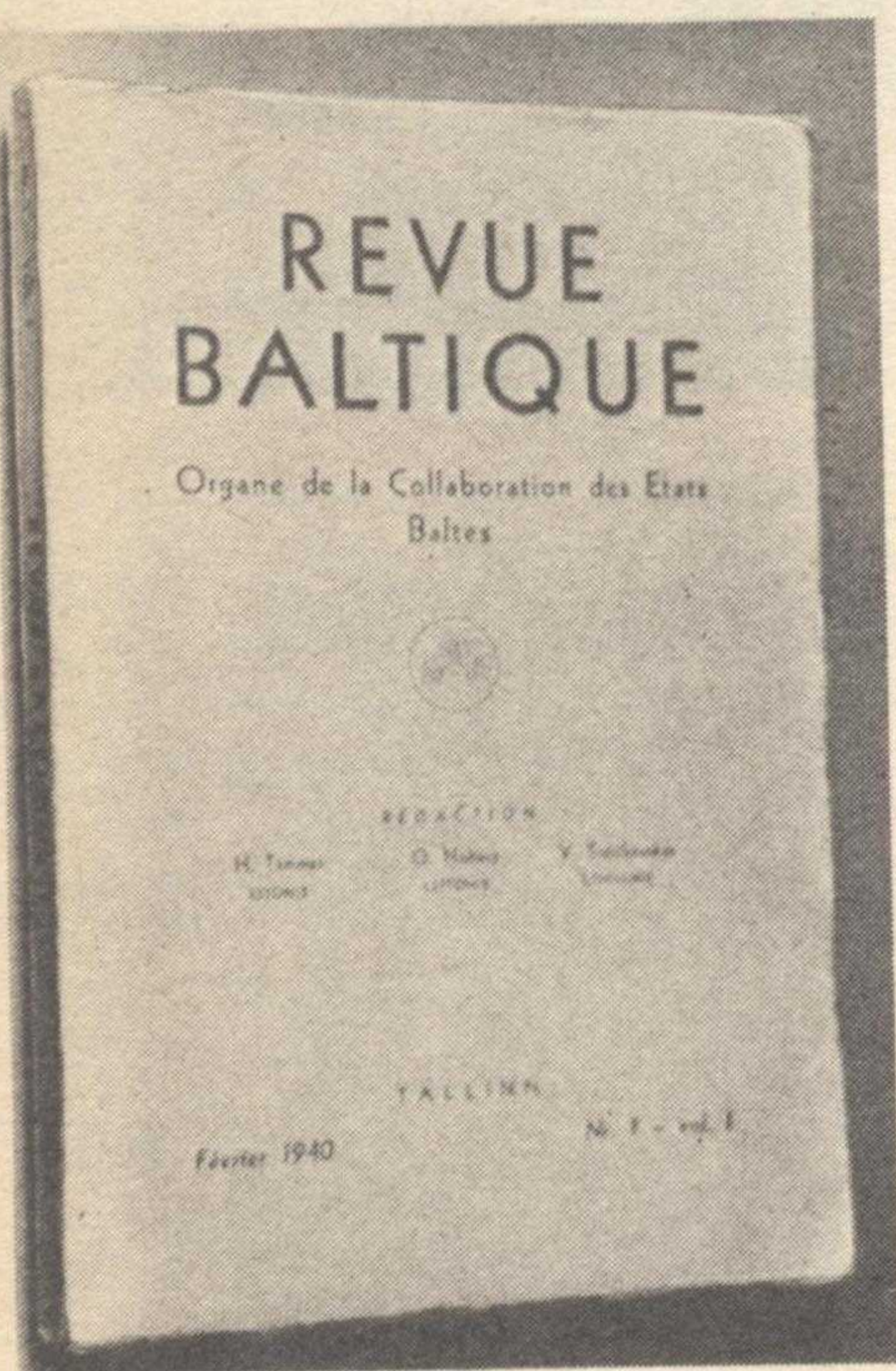

Baltijas apskats atdzimst

Līdz ar Baltijas valstu okupāciju 1940. gada jūnijā un jūlijā tika apturēta šo valstu laikrakstu un žurnālu izdošana. Tāds liktenis piemeklēja arī Igaunijas, Latvijas un Lietuvas kolīgi izdoto žurnālu «Revue Baltique», tomēr vēsture lēmusi citādi — «Revue Baltique» iznāks atkal.

Vēsture turpinās. Pēc pusgadsimta tiek atjaunota 1940. gada jūnijā pārtrauktā žurnāla «Revue Baltique» izdošana. Tā izdevējs ir Baltijas valstu — Igaunijas, Latvijas un Lietuvas — zinātnieku savienību asociācija «Balticum», kura tika nodibināta 1989. gada 19. oktobrī Rīgā.

Pirmais izdevums ar šādu nosaukumu nāca klajā 1918. gada septembrī Parīzē. Pēc vairāk nekā divdesmit gadiem to atsāka (atkal ar pirmo numuru) Tallinā ar Igaunijas, Latvijas un Lietuvas sadarbības biroja 1939. gada 10. decembra lēmumu. Tajā teikts, ka žurnāls radīts, lai trīs Baltijas valstu tautas tuvāk iepazītu viena otru, kā arī, lai pasaules sabiedrību iepazīstinātu ar Baltijas valstu ekonomiku, kultūru, mākslu, vēsturi un šo valstu centieniem pēc neitralitātes, miera un sadarbības ar visām pasaules tautām. Žurnālu plānoja izdot trīs reizes gadā — februārī, jūnijā un novembrī. Žurnāla valodas arī bija trīs — franču, angļu un vācu. Redaktori no Latvijas bija Otto Nonācs, no Igaunijas — Haralds Tammers, no Lietuvas — Vaclavs Sidzikauskis. Pirmie divi numuri tika iespiesti Tallinā 1940. gada februārī un jūnijā. Žurnāls bija kā miera salīna jau kara ugunsgrēka pārņemtajā Eiropā, jo aicināja uz mieru, saprašanos un tautu sadarbību. Tomēr vienai no otrā pasaules kara izraisītājam — Padomju Savienībai — šā žurnāla paustā doma pēc miera un sadarbības bija kā dadzis acī. Tāpēc PSRS valdības 1940. gada 16. jūnija ultimativā notā Latvijas valdībai (līdzīgi arī Igaunijas un Lietuvas valdībām) žurnāls «Revue Baltique» bija minēts kā arguments Baltijas valstu militārai okupācijai. Citāts no notas: «Latvija kopā ar citām Baltijas valstīm nodarbojas ar militārās savienības atdzīvināšanu un paplašināšanu... speciāla militārās Baltijas antantes preses orgāna radīšanu 1940. gada februārī — «Revue Baltique», ko izdod angļu, franču un vācu valodās Tallinā.» Tas ir tāpat kā lauva saka trusītim: «Vainīgs esi, jo ēst man gribas.»

Sarkanajai Armijai iebrūkot Baltijā, žurnāla «Revue Baltique» 1940. gada jūnija numuri tika konfiscēti un NKVD aģenti tos iznīcināja, bet februāra numuri

tika turēti specfondos līdz pat 1989. gadam. Tomēr Igaunijā arī dažus jūnija numurus izdevās izglābt no iznīcināšanas.

Pēckara gados žurnāla «Revue Baltique» tradīciju mēģināja turpināt igauņu, latviešu un lietuviešu emigrācija. Stokholmā ar nosaukumu «Baltic Review» angļu valodā no 1945. līdz 1949. gadam to izdeva Baltiešu humanitārā asociācija (Baltic Human Association). Galvenais redaktors bija Alberts Vēgers. Starp redaktoriem no latviešiem bijuši Andrejs Johansons un Rasma Grīna. 1949. gadā Stokholmā iznāca pēdējais, 11. numurs. Pēc četrus gadus pārtraukuma «Baltic Review» izdošanu atjaunoja Ņujorkā. Redaktori bija Alfrēds Bērziņš, Leonhards Vahters, Broņus Nemicks un citi. Līdz 1961. gadam bija iznākuši 23 numuri, līdz 1971. gadam — 38 numuri.

Tagad, pateicoties izdevniecības «Lituanus» atsaucībai, Viļņā no jauna iespējams žurnālu «Revue Baltique». Maijā iznāca žurnāla 1940. gada jūnija numura faksimilizdevums. Šie atkārtotie izdevumi nepieciešami, lai šodien pasaules sabiedrība varētu iepazīties ar 1940. gada «Revue Baltique» saturu, kurā ir raksti par kultūru, ekonomiku, valodu, mūziku, arhitektūru un citām humanitārām problēmām. Lasītāju iepazīšanās ar šiem 50 gadus vecajiem izdevumiem ļauj atmaskot PSRS valdības staliniskās inspirācijas un apmelojumus, kas izmantoti, lai attaisnotu agresiju, militāro okupāciju un trīs Baltijas valstu aneksiju.

1990. gada novembrī tiks izdots žurnāla «Revue Baltique» trešais numurs ar jauniem oriģinālrakstiem. Tiks pilnīgi saglabāta žurnāla humanitārā ievirze, publicējot rakstus par vēsturi, kultūru, ekonomiku un tamlīdzīgām problēmām. Žurnāla valodas tiks saglabātas — franču, angļu un vācu. Raksti tiks publicēti tajā no šim trim valodām, kādā tie ir iesūtīti redakcijā. Rakstus var iesūtīt arī igauņu, latviešu, lietuviešu un krievu valodā ar norādi — kādā no trim izdevuma valodām (angļu, franču vai vācu) tie tulkojami. Atjaunotā izdevuma redaktors no Igaunijas ir Aivo Lehmiss, no Lietuvas — Algimants Liekis.

Žurnālu var pasūtīt un rakstus sūtīt: 226098, Rīgā, Raiņa bulvārī 19, Latvijas Zinātnieku savienībai. Žurnāla cena ir trīs rubļi, ārzemēs to pārdos par astoņiem ASV dolāriem.

Rolands Rikards,
žurnāla «Revue Baltique»
redaktors no Latvijas, profesors

«ZINĀTNE UN MĒS», 1990. g. 7. nr.